

Ulusal Eğitim Toplum ve Dünya Dergisi

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri*

Deniz ÖZER, Hasibe PEKŞEN^b

Yükleme: 14.03.2024; Kabul: 21.03.2024; Yayınlanma: 02.05.2024

Özet

Anahtar Kelimeler:
Bireysel yenilikçilik,
okulöncesi öğretmenleri

Denizli, Türkiye
0009-0003-1317-1757

Denizli, Türkiye
0009-0007-3240-245X

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve bunun öğretmenlerin bazı demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğinin araştırıldığı bu çalışma nicel ve betimsel tarama modelindedir. 2021-2022 Eğitim Öğretim yılında Denizli ilinde okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 300 öğretmene ulaşılarak veri toplama araçları uygulanmış ve 241 öğretmenin cevapları analizlere alınarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bireysel yenilikçilik düzeyi maddeler bağlamında incelendiğinde, en yüksek düzeyin “Yeni fikirlere açıktır.” Maddesinde, en düşük düzeyin ise “Belirsizlikler ve çözülmemiş problemler beni güdüler.” maddesinde olduğu görülmüştür. Yenilikçilik düzeyleri alt boyutlar bakımından incelendiğinde, en yüksek düzeyin “Deneyime açıklık” boyutunda olduğu görülürken en düşük düzeyin ise “Risk alma” boyutunda olduğu bulunmuştur. Diğer boyutlar ise yüksek ortalamadan aşağı doğru sırasıyla “Fikir önderliği” ve “Değişime direnç” boyutu olmuştur. Genel ortalamanın ise “İyi” derecesinde olduğu ve genel olarak okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin ortalamanın üzerinde ve “İyi” derecesindedir. Öğretmenlerin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının yaş, ödül ve ceza alma durumlarına göre farklılık göstermediği görülürken cinsiyet, yaş, çalışma grubu, medeni durum, eğitim düzeyi, çalıştığı yaş evresi, yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı ile katıldığı hizmetiçi eğitim sayısına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

* Birinci yazarın yüksek lisans bitirme projesinden üretilmiştir.

Ulusal
Eğitim Toplum ve Dünya
Dergisi

Individual Innovativeness Levels of Preschool Teachers

Abstract

This study, which investigates the individual innovativeness levels of preschool teachers and whether these differ according to some demographic characteristics of teachers, is in a quantitative and descriptive survey model. In the 2021-2022 academic year, data collection tools were applied to 300 teachers selected by random sampling method among the teachers working in preschool education institutions in Denizli province, and the answers of 241 teachers were analyzed and the following results were obtained.

When teachers' individual innovativeness level is examined in the context of the items, the highest level is "I am open to new ideas." In the article, the lowest level is "Uncertainties and unsolved problems motivate me." It was found to be in the article. When innovativeness levels were examined in terms of sub-dimensions, it was found that the highest level was in the "Openness to Experience" dimension, while the lowest level was in the "Risk-taking" dimension. The other dimensions are "Opinion leadership" and "Resistance to change", respectively, from high to low. The general average is at the "Good" level and in general, the individual innovativeness characteristics of preschool teachers are above the average and at the "Good" level.

While it was observed that teachers' perceptions of their individual innovativeness levels did not differ according to age, reward or punishment, it was determined that they differed according to gender, age, working group, marital status, education level, age stage in which they worked, the number of projects they wrote or carried out, and the number of in-service trainings they attended.

Keywords:

Individual innovation,
preschool teachers

Denizli, Türkiye
0009-0003-1317-1757

Denizli, Türkiye
0009-0007-3240-245X

Giriş

İnsanların hayatı boyunca çeşitli evrelerden geçtiği ve bu süreçte değişen şartlara göre değişimler ve dönüşümler yaşadıkları görülmektedir. Sosyal hayatta oluşan değişimler aynı zamanda eğitim öğretim alanlarında ve diğer alanlarda da çok hızlı seyretmektedir. Bu araştırmada okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri demografik değişkenler açısından incelenerek çıkarımlarda bulunulmuştur.

Yenilik ve Yenilikçilik

Özellikle teknolojik gelişmelerle birlikte her açıdan önde olmanın göstergesi olarak görülen yenilik kavramı günümüzde başta işletme olmak üzere sosyoloji, pazarlama, iletişim ve eğitim gibi pek çok alanda araştırma konusu olmaktadır. Günümüzde katma değer yaratan gelişmelerle birlikte dinamik yapısını koruduğu geliştirdiği söylenebilir. Yaşamın seyri içinde teknolojik yenilikler başta olmak üzere yeni bilgiler dahil yeniye dair her şey yenilik kapsamı içindedir. Sürekli gelişim ve değişimin de anahtarı yenilik ve inovatif yaklaşımlardır. Artık sermaye ve emeğin yenini yenilik almış durumdadır (Ayhan, 1999). Rogers (1995), birey herhangi bir olayı, konuyu, nesneyi, fikri yeni olarak fark edip algırsa bu "yenilik" tir şeklinde tanımlar. Bir değişim sürecidir, bir girişim sonunda yeni şeyler meydana getirmektir yenilik. Değişim ve yenilik kavramları birbirinin alternatif kullanımları gibi kullanılsalar da aslına baktığımızda yenilik değişimi içine alır. Öğüt ve Bülbül (2003), ise var olan her değişimin ille de yenilik olmak durumunda olmadığını ileri sürmektedir. Özdemir (2000), olumlu neticelerle sonuçlanması için daha önceden planlanan kontrol altına alınmış belirli bir değişimi yenileşme olarak tanımlamıştır. Bir değişimdir aslında yenileşme. Kontrollü olarak ve planlanarak bir durumdan farklı bir duruma geçmektir sonuçların beklenenden farklı olmamasıdır verimlilik halidir. Fakat değişimin neticeleri bazen planladığımız gibi olmayabilir. Planlanandan farklı bir şekilde de değişim olabilir. Fakat yenileşme planlanmış şekilde ve bizim kontrollümüzde olduğundan genellikle olumludur.

Köken olarak Latince "innovatus" sözcüğünden gelen İngilizce "innovation" sözcüğünün karşılıklarından biri olarak Türkçeye giren yenilik kavramı, yüzyıldan fazla bir süredir araştırmacıların ilgisini çekmekte ve önemini gitgide artırmaktadır. Yenilik de değişiklik kavramı olarak yakın olmakla birlikte farklı anlamları da barındırmaktadır. Yakın anlamlı olarak "yenileme, yenilikçilik, yenileşme, yenileşim, ticat ve fazla rastlanılan ve tercih edilen inovasyon" kelimeleri sıklıkla birbiri yerine kullanılabilir (Kılıçer, 2011). Her ne kadar sözcükler birbirinin yerine kullanılsa da tam olarak kullanıldığı kelimenin yerine tam olarak dolduramamaktadır (Beba, 2018).

Bundan dolayı yenilikçi ile en yakın anlamda ve sıklıkla kullanılan ve bir biri yerine daha fazla tercih edilen kelimeler yenilikçi ile inovasyon kelimeleridir.

Pek çok alanda karşımıza çıkan ve en genel anlamda, “yenilikçi olma durumu” olarak tanımlanan (Türk Dil Kurumu (TDK), 2020) yenilikçilik kavramı da yenilik kavramıyla birlikte ele alınmaktadır. Bunun yanında yenilikçilik, yeniliğin mevcut tanımlarını göz önünde bulundurularak, yenilikçilik; risk alabilme, tecrübe ve deneyimlere açıklık, yaratıcılık, fikir önderliği gibi kavramları da kapsayan üst çatı kavram şeklinde de tanımlanmaktadır (Kılıçer ve Odabaşı, 2010). Yenilikçilik kavramının alanyazında daha pek çok tanımı olmasına karşın, bunların tümünün bireylerin yeni olana karşı tepkilerinin çeşitlilik gösterdiği görüşünde birleştikleri görülmektedir (Turhan, 2009). Bazı örgütler iyileşme sürecinde yapılarını içlerindeki bileşenleri kendi değerlerini ve hatta bazen örgütlerinin amaçlarını farklılaştırmak zorunda kalabilir. Sonuç olarak yenileşme yapılan değişimin hayata dönüşmesi ile gerçekleşebilen bir kavramdır.

Yenilikçilik ise, yeni şeyleri denemeye, yeni olan her şeyi yapmaya hevesli olmadır (Hurt, Joseph ve Cook, 1977), değişmek istemeye duyulan arzudur. Bireyin benimseyecek olduğu her yeni fikir, konu veya nesne yeni olduğu için bir risk olarak görülür. Bazı bireylerin yeniliği benimserken daha çok risk alabilirler bu da o bireylerin farklı yenilikçilik düzeyleri olmasıyla ilgilidir (Hurt ve diğerleri, 1977). Risk alma durumunun bireylere göre farklılaşmasının sebebi yeniliğin topluma yayılması ve denenmesiyle ilişkilidir. Yapılan bazı araştırmalarda toplumların ve bireylerin yenilikleri fark etme seviyeleri yeniliklerin benimsenme sürecinde toplumlara ve bireylere göre oluşan zaman farklılıklarının sebeplerine bakılmış ve daha çok yeniliklerin barındırdığı nitelikler ve insanların yenilikler karşısındaki tutumlarını incelenmiştir. Avrupa’da Yeniliğin yayılma teorisi yaklaşık bir asır öncesinde ortaya çıkmıştır. Fransız avukat ve hakim Gabriel Tarde sosyoloji ve sosyal psikolojinin öncülerinden biridir ve bu teorinin gelişmesinde önemli katkıları olmuştur (Rogers, 2003). Gabriel Tarde, “İmitasyon Kanunları” adlı kitabında yeniliğin yayılması teorisi hakkındaki görüşlerini ve gözlemlerini yayınlamıştır. Yeniliklerin yayılması sürecinde 100 yenilik yapıldıysa 90 tanesinin unutulup sadece 10 tanesinin yaygınlaşmasının nedenini araştıran, Tarde (1903), yayınladığı kitabında, yeniliklerin kabulü sürecinde kabul edilen olumlu ve olumsuz etkenlerin sebeplerinin ortaya çıkarılmasının öneminden bahsetmektedir (Rogers, 2003). Yeni bir fikir yayılırken oranı zaman içerisinde S şeklinde bir eğri ile sonuçlandığını gözlemleyen Tarde, bir yeniliğin kabul edilmesinin veya reddedilmesinin anlamlı bir sonucu olduğunu tanımlamış ve zamana göre bunun benimsenme düzeyinin

gösteren S-eğrisini ortaya koymuştur. S-eğrisine göre öncelik olarak bir yenilik çok az sayıda kişi tarafından benimseniyorken Zaman geçtikçe daha fazla kişi sayısı tarafından benimsenip kabul ediliyor. Kişiler yeniliği öğrenirken diğerlerinin yeniliklerinden de faydalanıyor. Eğer yenilik toplumca çabucak kabul edilirse dik bir eğri, yavaş ve zamanla aşamalarla kabul edilirse daha eğik bir eğri ortaya çıkmaktadır. Bireylerin yenilik hakkındaki bilgileri artarsa yeniliği benimseme olasılıkları da artmaktadır. Yayılımın, bireyler arasındaki sosyal bir iletişim sürecidir. Bu durumda bireyler Tarde'nin imitasyon kavramında belirttiği gibi "bir yenilik, başkalarının yeniliğini kopyalayarak öğrenilir". Bu sebeple yeniliğin yayılımını etkileyen faktörleri belirlerken çok yönlü bir açıyla ve ciddiyetle bakmak oldukça değerlidir. Bundan dolayı fazlaca teori geliştirilmiş olup bilinen en öe-meşhurlarından birisinin Rogers'ın geliştirdiği "Yeniliğin Yayılması Teorisi"dir.

Rogers (1995), yeniliklerin yayılmasındaki üç ana ögenin şunlar olduğunu ifade etmiştir.

- Yeniliği benimsemek
- Yeniliği benimseyenlerin rolleri
- Yeniliklere verilen tepkiler olarak tanımlamıştır.

Yeniliklerin gelişme ve yayılma sürecinin temel ögesini ise "yenilik, iletişim kanalı, zaman ve sosyal sistem" kavramlarıyla ortaya koymaktadır (Rogers, 1995). Kişilerin yenilikçiliğe yönlendiren onları motive eden etmenleri saptayıp yeniliklerin kişilerce daha kolay benimsenmesine ve yayılmasına katkı sağlamak için çok önemlidir.

Eğitimde teknolojinin uyumu, yalnızca güncel teknolojilerine sahiplik değil, sahip olunan teknolojileri yönetme ile birlikte öğretimde de etkili şekilde kullanabilmeyi ve kurumsal olarak bunu benimsemeyi gerektiren çok yönlü bir süreçtir. Bu açıdan etkili teknoloji bütünleşmesiyle öğretim müfredatının pedagojik anlamda içerikle ilgili bilgilerinin öğretmenlerin teknopedagojik yeterliklerini de içine alan kurumsal hazıroluşluğu gerektiren ve finansman isteyen bir süreçtir. Eğitimde teknoloji uyumsuzluğun bütünleşmemesinin en önemli sorunu öğretmenlerin teknolojiyi kullanma ile ilgili sahip olmadıkları bilgiler ve yeterli becerileri sahip olamayışlarıdır. Fakat bu entegrasyon sorunu tek sebebi teknoloji kullanımı ile ilgili eksik bilgiler değildir tekno pedagojik eğitim bilgisinin de çok eksik olmasıdır. Öğretmenlerde teknoloji kullanımı ile ilgili yeterli bilgi vardır eksik olan şey onların bu teknolojiyi hangi yöntem ve teknikle öğrenciye aktaracakları ile ilgili de yeterli bilgiye sahip olmamalarıdır.

Bireysel Yenilikçilik

Öğretmenlerin değişime karşı açık olmaları, teknopedagojik eğitimleriyle ilgili yeterlikleri ve sınıfta teknoloji kullanımları ile ilişkilidir. Öğretmenler ne kadar çok değişime açık olursa, özgüven düzeyleri yükselir, öz güven ve başkalarına güven duyguları artar. Eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesiyle de sınıf yönetim yeterliklerinin artmasına sebep olur. Böylelikle de saygınlıkları artar. Öğretmenlerin değişime karşı olan bilişsel duyuşsal hazır buluşları ve davranışsal tavırları değişimin gerçekleşmesi etkileyen önemli faktörlerdendir. Öğretmen kişisel ve mesleki değişimlere açık bir niteliğe sahipse, değişim öğretmenden başlayarak tüm sınıf ortamına, sınıf ortamından da tüm okula ve okul kültürüne yayılabilir. Yeniliklerin yayılmasında öğretmenlerin bireysel yenilikçilik özelliklerinin çok önemli olduğu bununla görmüş oluyoruz.

Yuan ve Woodman (2010)'a göre bireysel yenilikçilik, birey tarafından bir yeniliğin benimsenmesi, farklı şekillerde geliştirilmesi veya hayata geçirilmesidir. Bireysel yenilikçilik, çalışmaların bazılarında davranışsal bir ölçüm olarak kabul ediliyor olsa da özünde kişilik özelliği gibidir. Kişilerin sosyal ve psikolojik duygularını da ifade eder. Yenilikle ilgili yapılan araştırma konularının tema çoğunluğu teknolojik gelişmelerle ilgilidir (Oktuğ, Yıldırım ve Seray, 2013). Kişisel yenilikçi kabullerin sosyal ve psikolojik açıdan kişilik gelişimi bağlamında ele alındığında yenilikleri kabul eden, benimsemeleri oldukça önemlidir. Yine bu kişilerin yenilikleri benimseyen ve yeniliklere uyumlu kişilerin entegre olmada zorlanmayacakları tahmin edilmektedir. Bunun sebebi ise çağımızda teknolojik gelişmelerin çok hızlı dönüşümleri de beraberinde getirmesidir. Yeniliği benimseme süresi çok hızlı olacaktır. Girişimci özellikleri yüksek olanların aynı zamanda girişimci bireyler olarak gönüllü oldukları ve girişimcilik özellikleri güçlü kişiler oldukları bilinmektedir.

Kılıçer (2011)'e göre bireysel yenilikçilik kişinin bir yeniliği benimsemesi geriliğe karşı olması ulu kullanması veya o yenilikten yararlanması anlamına gelir. Kişilerin geçmiş yaşamdaki deneyimleri kişisel özellikleri ve gösterdikleri bireysel farklılıklar değişimle ilgili istekleri, yenilikleri benimsemelerinin, risk almanın ve bununla ilgili tutum ve davranışların kişiden kişiye değiştiğini gösterir. Riski kabul etmeyi ve risk almayı beklenmeyen herhangi bir sonuçta karşılaşma olasılığının sayısal bir olgu olarak tanımlamıştır. Nihayetinde nereye varacağını bilmeksizin muhtemel her şeyi göze alabilmektir (Demirel ve Seçkin, 2008). Yine Rogers (1995)'in "Yeniliklerin Yayılması" yapıtında yıllar içinde yeniliklerin kabullenilmesini istatistiki ifadelerle standart sapma,

ortalama şeklinde ayrıştırarak bireysel anlamdaki yenilikçiliği; “Yenilikçiler, Öncüler, Sorgulayıcılar, Kuşkucular ve Gelenekçiler” olarak 5 ayrı sınıfta toplamıştır (Kılıçer, 2011).

Yenilikçilik denilince işin aktif öznesinin kişi olduğu bilinmektedir (Tabak, vd. 2010). Aynı şekilde Yuan ve Woodman (2010) yapıtlarında bireysel yenilikçiliği, bir yeniliğin ortaya konulduğunda bunu gerçekleştirenin öncü kabulü ile birlikte bu yeniliğin geliştirilerek uygulaması olarak ifade etmişlerdir. Bu yeniliğin kişinin kendi istek ve beğenisiyle birlikte bu yeniliği kullanabilmesi ve yenilikten yararlanabilmesi bireysel yenilikçiliğin diğer tanımıdır (Kılıçer ve Odabaşı, 2010). Yaşamları boyunca bireyler toplumda değişkenlik gerektiren yenilikçi tutum davranışlar gösterebilirler. Kişisel nitelikleri sebebiyle yeniliklere karşı yakın olabildikleri gibi farklı mesafeler alabilirler. Bu mesafeler bireyin herhangi bir yeniliğe öncülük etmesini sağladığı gibi bu yeniliğe çok daha geç uyum sağlamasını ya da tamamen uzak durmasına da yol açabilir. Bireylerin bir olayla karşılaştığında risk alıp almaması da kişisel özelliklerinden kaynaklanır. Bireysel yenilikçi davranışları yüksekse eğer bireyin risk almayı seven bir yapısı olduğunu düşünebiliriz ve bu bireylerin davranışlarında da farklılıkların olabilir (Büyükbeşe, vd. 2017).

Araştırmanın problem cümlesi; Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri demografik değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?” şeklindedir. Araştırmanın alt problemleri şunlardır.

1. Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algıları ne düzeydedir?

2. Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik algıları;

“Cinsiyet, Yaş, Çalışma grubu, Medeni Durum, Eğitim Düzeyi, Çalıştığı yaş evresi, Çalıştığı İlçe, ödül durumu, ceza durumu, yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı ve katıldığı hizmet içi eğitim sayısı” değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırma “betimsel tarama” modelinde ve nicel çalışmadır. “Tarama modelleri, geçmişte veya hali hazırda mevcut olan durumu kendi şartları içinde ve olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2012).

Örnekleme/Çalışma Grubu/Katılımcılar

Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim yılında Denizli ilinde görev yapan okulöncesi

öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu evreni yansıtacak öğretmenlerden “Seçkisiz örnekleme” yöntemiyle seçilen 300 öğretmene ulaşılmıştır. Bilimsel araştırmada kullanılabilme niteliğinde olan 241 öğretmenin gönüllü ve istekle doldurmuş olduğu ölçek verileri değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özellikleri dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımları

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	209	86,7
	Erkek	32	12,4
Yaş	27-33	66	27,4
	34-40	108	44,8
	41 ve üstü	67	27,8
Çalışma Evresi	Sabah	105	43,6
	Öğle	73	30,3
	Tam gün	63	26,1
Medeni Durum	Evli	194	80,5
	Bekar	47	19,5
Eğitim Düzeyi	Lisans	184	76,3
	Lisansüstü	57	23,7
Çalıştığı Yaş Evresi	3-4 yaş	36	14,9
	5 yaş	114	47,3
	6 yaş	91	37,8
Ödül Alma Durumu	Evet	119	49,4
	Hayır	122	50,6
Ceza Alma Durumu	Evet	31	12,9
	Hayır	210	87,1
Yazdığı veya Yürüttüğü Proje Sayısı	Yok	63	26,1
	1	38	15,8
	2-3	54	22,4
	4-6	54	22,4
	7’den fazla	32	13,3
Katıldığı Hizmetiçi Eğitim Sayısı	5’ten az	46	19,1
	6-10	78	32,4
	11-15	54	22,4
	16’dan fazla	63	26,1

Tablo 1’de görüldüğü gibi görüldüğü gibi okulöncesi öğretmenlerinin genelinin kadın olmasından dolayı büyük kısmının % 86,7’lik oranla kadınlardan oluşmaktadır. Öğretmenlerin yaş olarak büyük oranda % 44,8’inin 34-40 yaş aralığında ve orta yaşlarda olduğu görülürken çoğunun % 43,6 oranla sabahçı evrede görev yaptıkları görülmüştür. Öğretmenlerin büyük kısmının % 80,5 oranla evli oldukları ve % 76,3 oranla lisans mezunu oldukları görülmüştür. Çalıştıkları yaş grubu/evresi olarak ise büyük kısmının % 47,3 oranla 5 yaş evresinde öğrencilerle çalıştıkları görülürken % 37,8’inin 6 yaş evresindekilerle çalıştıkları ve en az oranın ise % 14,9 ile 3-4 yaş evresindeki öğrencilerle çalıştıkları görülmüştür. Öğretmenlerin genelinin % 50,6 oranla ödül almadığı ve % 87,1 oranla ceza almadıkları görülmüştür.

Öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinin en önemli belirleyicilerinden biri olarak değerlendirilen proje yazma veya yürütme konusundaki bilgilerine bakıldığında en büyük oranın % 26,1 ile hiç proje yazmadığı ve yürütmediğini belirtenlerin olduğu görülürken 1 olarak belirtenlerin oranı % 15,8, 2-3 ile 4-6 proje olarak belirtenlerin oranı 22,4'erlik oranlarda ve 7'den fazla olarak belirtenlerin oranı 13,3 olarak tespit edilmiştir. Bir başka yenilikçilik ve gelişim isteğinin göstergelerinden olan hizmetiçi eğitim alma konusunda ise öğretmenlerin katıldığı hizmet içi eğitim dağılımları en yüksek oranın % 32,4 oranıyla 6-10 olmuştur. Bunu yüksek orandan başlayarak %26,1 oranla 16'dan fazla, %22,4 oranla 11-15, %19,1 oranla 5'ten az olarak sıralanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde okulöncesi öğretmenlerine Kişisel Bilgi Formu "Cinsiyet, Yaş, Çalışma grubu, Medeni Durum, Eğitim Düzeyi, Çalıştığı yaş evresi, Çalıştığı İlçe, ödül durumu, ceza durumu, yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı ve katıldığı hizmet içi eğitim sayısı ile ilgili eğitim alma" olmak üzere 11 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine yönelik algılarını tespit etmek amacıyla ise 29 sorudan oluşan "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ)" kullanılmıştır. "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ)" Hurt, Joseph ve Cook (1977) tarafından geliştirilmiş olup Kılıçer ve Odabaşı (2010) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler kodlanarak SPSS v 24 paket programına işlenmiş ve analizler bu program ve verilerle gerçekleştirilmiştir. Ölçekle toplanan verilerin dağılımının normallik analizi basıklık ve çarpıklık analizi ile yapılarak ulaşılan bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği ve Alt Boyutları Verilerinin Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Analizi

Ölçekler ve Alt Boyutları	Kurtosis Değeri	Skewness Değeri
Değişime direnç boyutu	,49	-,65
Fikir önderliği boyutu	,38	-,65
Deneyime açıklık boyutu	,22	-,92
Risk alma boyutu	-,08	-,46
Bireysel yenilikçilik ölçeği genel	-,85	-,02

Tablo 2'de görüldüğü gibi ölçek ve alt boyutların "Kurtosis) ve Skewness" değerlerinin -,92 ile ,49 aralığında değişiklik gösterdiği görülmüştür. Şencan (2002) çalışmasında -2 ile +2 arasındaki değerlerin normal dağılım kabul edildiğini

belirtmektedir. Buna göre veriler normal dağıldığından dolayı analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Sınamalarda $\alpha = .05$ değeri anlamlılık için baz alınmıştır.

Araştırmada verilerin analizlerinde izlenen süreç şöyledir:

1) Öğretmenlerin kişisel özelliklerinin dağılımlarında “betimsel istatistiklerden (frekans ve yüzde) yararlanılmıştır.

2) Bireysel Yenilikçilik Ölçeğindeki aralıkların sınırları aşağıdaki gibi belirlenmiş ve ortalamalara bakılarak aşağıdaki şekilde yorumlanmıştır.

1,00 - 1,80 Kesinlikle zayıf

1,81 - 2,60 Zayıf

2,61 - 3,40 Orta

3,41 - 4,20 İyi

4,21 - 5,00 Çok iyi

3) Öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi gibi kategorik olarak ikili değişkenlerin karşılaştırılmasında “Bağımsız Örneklem T” testi yapılmıştır.

4) Öğretmenlerin yaş, çalışma evresi, çalışma grubu, yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı gibi ikiden fazla kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında “tek yönlü varyans analizi (One way Anova)” analizi yapılmıştır ve farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi kullanılmıştır.

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algıları ne düzeydedir?” biçiminde belirlenmiştir. Okulöncesi öğretmenlerinin algılarına göre bireysel yenilikçilik özellikleri algılarına ilişkin ortalama ve standart sapma sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Alt Boyutları Düzeylerine İlişkin Algıları

Maddeler	N	$\bar{X}$	s	Düzeyi
Değişime direnç boyutu	241	3,64	,67	İyi
Fikir önderliği boyutu	241	3,65	,80	İyi
Deneyime açıklık boyutu	241	3,88	,88	İyi
Risk alma boyutu	241	3,36	,96	Orta
Bireysel yenilikçilik ölçeği genel	241	3,67	,54	İyi

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin bireysel yenilikçilik alt boyutlarına ilişkin

algıları verilmiştir. Öğretmenlerin bireysel yenilikçilik özellikleri alt boyutlarına göre en yüksek yenilikçilik boyutunun ($\bar{X}=3,88$) ortalamayla ve “İyi” derecesinde “Deneyime açıklık” boyutunun olduğu görülürken en düşük ortalamanın ise ($\bar{X}=3,36$) ortalamayla ve “Orta” derecesinde “Risk alma” boyutu olmuştur. Diğer boyutlar ise ($\bar{X}=3,65$) ortalamayla ve “İyi” derecesinde “Fikir önderliği” ve ($\bar{X}=3,64$) ortalamayla ve “İyi” derecesinde “Değişime direnç” boyutu olmuştur. Genel ortalamanın ise ($\bar{X}=3,67$) ortalamayla ve “İyi” derecesinde olduğu ve genel olarak okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin iyi olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlar çok anlamlıdır. Şöyle ki okulöncesi öğretmenlerinin deneyime açık oldukları, fikir önderliği yapabildikleri, değişime direnç gösterdikleri ve bunun da risk almada çok risk almadıklarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Genel olarak öğretmenlerin yenilikçi oldukları ve bunun da iyi derecesinde oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin deneyime açık olmasının yüksek çıkması fırsat verilmesi halinde vizyonlarının geniş olduğu ve birçok yenilikler yaratabilecekleri şeklinde yorumlanabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik ve algıları; “Cinsiyet, Yaş, Çalışma grubu, Medeni Durum, Eğitim Düzeyi, Çalıştığı yaş evresi, Çalıştığı İlçe, ödül durumu, ceza durumu, yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı ve katıldığı hizmet içi eğitim sayısı” değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının cinsiyete göre analiz sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.

<i>Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Cinsiyete Göre T Testi Sonuçları</i>						
Ölçek ve alt boyutları	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	s	t	p
Değişime direnç boyutu	Kadın	209	3,70	,64	3,64	,00*
	Erkek	32	3,25	,73		
Fikir önderliği boyutu	Kadın	209	3,71	,78	3,12	,00*
	Erkek	32	3,25	,80		
Deneyime açıklık boyutu	Kadın	209	3,98	,84	4,92	,00*
	Erkek	32	3,20	,85		
Risk alma boyutu	Kadın	209	3,35	,95	-,43	,66
	Erkek	32	3,43	,99		
Bireysel yenilikçilik (Genel)	Kadın	209	3,74	,53	4,91	,00*
	Erkek	32	3,25	,43		

*p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde okulöncesi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel

yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının cinsiyete göre analizi sonucunda Risk alma ($t = -,43; p > 0,05$) farklılık göstermediği görülmüştür. Ancak değişime direnç ($t = 3,64; p < 0,05$), Fikir önderliği ($t = 3,12; p < 0,05$), Deneyime açıklık ($t = 4,92; p < 0,05$) ve Bireysel yenilikçilikte (Genel) olarak ($t = 4,91; p < 0,05$) farklılık görülmüştür. Ortalamalara bakıldığında değişime direnç, fikir önderliği, deneyime açıklık ve genel olarak kadınların erkeklere göre daha yüksek ortalamalara sahip olduğu ve yenilikçilik seviyelerinin kadınların erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının yaşa göre analiz sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Yaşa Göre Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Yaş	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Değişime direnç boyutu	27-33	66	3,52	,80	1,56	,21	Yok
	34-40	108	3,66	,62			
	41 ve üstü	67	3,72	,60			
Fikir önderliği boyutu	27-33	66	3,53	,84	1,02	,35	Yok
	34-40	108	3,71	,78			
	41 ve üstü	67	3,67	,78			
Deneyime açıklık boyutu	27-33	66	3,76	,96	1,45	,23	Yok
	34-40	108	3,86	,82			
	41 ve üstü	67	4,02	,87			
Risk alma boyutu	27-33	66	3,31	,95	,16	,84	Yok
	34-40	108	3,38	1,01			
	41 ve üstü	67	3,39	,88			
Bireysel yenilikçilik (Genel)	27-33	66	3,56	,53	2,10	,12	Yok
	34-40	108	3,70	,56			
	41 ve üstü	67	3,75	,51			

* $p < 0,05$

Tablo 5 incelendiğinde okulöncesi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının yaşa göre analizinde Değişime direnç ($F = 1,56; p > 0,05$), fikir önderliği ($F = 1,02; p > 0,05$), deneyime açıklık ($F = 1,45; p > 0,05$), risk alma ($F = ,16; p > 0,05$) ve bireysel yenilikçilikte (Genel) olarak ($F = 2,10; p > 0,05$) farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna göre okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin

bütün boyutlar ve genel olarak yaşa göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının çalışma grubuna göre analiz sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Çalışma Grubuna Göre Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Çalışma Grubu	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Değişime direnç boyutu	Sabah	105	3,77	,64	5,01	,00	1-2
	Öğle	73	3,45	,70			
	Tam gün	63	3,65	,64			
Fikir önderliği boyutu	Sabah	105	3,76	,78	3,45	,00	1-2
	Öğle	73	3,45	,78			
	Tam gün	63	3,69	,81			
Deneyime açıklık boyutu	Sabah	105	4,11	,74	7,72	,00	1-2
	Öğle	73	3,60	,93			
	Tam gün	63	3,83	,94			
Risk alma boyutu	Sabah	105	3,40	,91	,99	,37	Yok
	Öğle	73	3,23	,99			
	Tam gün	63	3,45	,99			
Bireysel yenilikçilik (Genel)	Sabah	105	3,81	,49	9,45	,00	1-2; 2-3
	Öğle	73	3,46	,52			
	Tam gün	63	3,68	,58			

* $p < 0,05$

Tablo 6 incelendiğinde okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının çalışma grubuna göre analizinde Risk alma boyutunda farklılık görülmemiştir ($F = ,99$; $p > 0,05$). Ancak değişime direnç ($F = 5,01$; $p < 0,05$), fikir önderliği ($F = 3,45$; $p < 0,05$) ve deneyime açıklık ($F = 7,72$; $p < 0,05$) ve bireysel yenilikçilikte (Genel) ($F = 9,45$; $p < 0,05$) farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Fark olan grupları saptamak amacıyla Post Hoc Tukey analizi sonuçları şöyledir.

Değişime dirençte farkın sabahçı grubuyla ($X_{\text{Sabah}} = 3,77$) öğleci grup ($X_{\text{Öğle}} = 3,45$) arasında ve sabahçı grup lehine farklılık görülmüştür. Fikir önderliğinde farkın sabahçı grubuyla ($X_{\text{Sabah}} = 3,76$) öğleci grup ($X_{\text{Öğle}} = 3,45$) arasında ve sabahçı grup lehine farklılık görülmüştür. Deneyime açıklıkta farkın sabahçı grubuyla ($X_{\text{Sabah}} = 4,11$) öğleci grup ($X_{\text{Öğle}} = 3,60$) arasında ve sabahçı grup lehine farklılık görülmüştür. Bireysel yenilikçilikte

(Genel) farkın sabahçı grubuyla ($X_{\text{Sabah}}=3,81$) öğleci grup ($X_{\text{Öğle}}=3,46$) arasında ve öğleci grubuyla ($X_{\text{Öğle}}=3,46$) tam gün grubu ($X_{\text{Tam gün}}=3,68$) ve sabahçı grup lehine farklılık görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yenilikçilik özelliklerinin çalışma grubuna göre sabahçı grubu lehine farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının medeni duruma göre analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Medeni Duruma Göre T Testi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	s	t	p
Değişime direnç boyutu	Evli	194	3,64	,65	-,22	,82
	Bekar	47	3,66	,75		
Fikir önderliği boyutu	Evli	194	3,60	,79	-2,01	,04*
	Bekar	47	3,86	,78		
Deneyime açıklık boyutu	Evli	194	3,82	,91	-1,93	,05
	Bekar	47	4,10	,73		
Risk alma boyutu	Evli	194	3,31	,94	-1,72	,08
	Bekar	47	3,58	1,01		
Bireysel yenilikçilik (Genel)	Evli	194	3,64	,54	-1,93	,05
	Bekar	47	3,81	,53		

* $p<0,05$

Tablo 7’de görüldüğü gibi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının medeni hale göre analizinde Fikir önderliğinde ($t= -2,01$; $p<0,05$) farklılık görüldüğü ve farkın bekarlar lehine olduğu ve evlilere göre bekarların yenilikçilik seviyelerinin yüksek olduğu görülmüştür. Ancak değişime direnç ($t= -,22$; $p>0,05$), deneyime açıklık ($t= -1,93$; $p>0,05$), risk alma ($t= -1,72$; $p>0,05$) ve Bireysel yenilikçilik (Genel) olarak ise ($t= -1,93$; $p>0,05$) anlamlı farklılık görülmemiştir. Buna göre öğretmenlerin bireysel yenilikçilik özelliklerinin evli veya bekar olma durumuna göre sadece fikir önderliği boyutunda bekarlar lehine farklılık gösterdiği diğer boyutlar ile genel olarak ise farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının eğitim düzeyine göre analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Eğitim Düzeyine Göre T Testi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	s	t	p
Değişime direnç boyutu	Lisans	184	3,65	,62	,53	,59
	Lisansüstü	57	3,60	,81		
Fikir önderliği boyutu	Lisans	184	3,66	,73	,39	,69
	Lisansüstü	57	3,61	,97		
Deneyime açıklık boyutu	Lisans	184	3,95	,80	2,31	,02*
	Lisansüstü	57	3,64	1,07		
Risk alma boyutu	Lisans	184	3,44	,92	2,23	,02*

	Lisansüstü	57	3,12	1,04		
Bireysel yenilikçilik (Genel)	Lisans	184	3,71	,51	1,73	,08
	Lisansüstü	57	3,57	,63		

* $p < 0,05$

Tablo 8’de görüldüğü gibi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının eğitim düzeyine göre analizinde Deneyime açıklık boyutunda ($t=2,31$; $p < 0,05$) ve risk alma boyutunda ($t=2,23$; $p < 0,05$) farklılık görülmüştür. Ortalamalara bakıldığında farkın lisans mezunları lehine olduğu görülmüştür. Değişime direnç boyutunda ($t= ,53$; $p > 0,05$), fikir önderliği boyutunda ($t= ,39$; $p > 0,05$) ve Bireysel yenilikçilik (Genel) olarak ise ($t= 173$; $p > 0,05$) anlamlı farklılık görülmemiştir. Buna göre öğretmenlerin bireysel yenilikçilik özelliklerinin eğitim seviyelerine göre deneyime açıklık ve risk alma boyutlarında lisans mezunları lehine farklılık gösterdiği görülürken değişime direnç ve fikir önderliği boyutlarında ve genel olarak farklılık göstermediği ve aksine benzer olduğu söylenebilir.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının çalıştığı yaş evresine göre analiz sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Çalıştığı Yaş Evresine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Yaş Evresi	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Değişime direnç boyutu	3-4 Yaş	36	3,76	,54	8,09	,00*	1-3; 2-3
	5 Yaş	114	3,78	,62			
	6 Yaş	91	3,42	,73			
Fikir önderliği boyutu	3-4 Yaş	36	3,88	,75	5,88	,00*	1-3; 2-3
	5 Yaş	114	3,75	,71			
	6 Yaş	91	3,43	,87			
Deneyime açıklık boyutu	3-4 Yaş	36	4,02	,76	7,75	,00*	1-3; 2-3
	5 Yaş	114	4,06	,80			
	6 Yaş	91	3,60	,95			
Risk alma boyutu	3-4 Yaş	36	3,41	,77	,13	,87	Yok
	5 Yaş	114	3,38	,88			
	6 Yaş	91	3,32	1,11			
Bireysel yenilikçilik (Genel)	3-4 Yaş	36	3,82	,47	7,31	,00*	1-3; 2-3
	5 Yaş	114	3,80	,52			
	6 Yaş	91	3,46	,53			

* $p < 0,05$

Tablo 9’da görüldüğü gibi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının çalıştığı yaş evresine göre analizinde Risk alma farklılık görülmemiştir ($F= ,13$; $p > 0,05$). Ancak değişime direnç ($F= 8,09$; $p < 0,05$), fikir önderliği ($F= 5,88$; $p < 0,05$) ve deneyime açıklık ($F=7,75$; $p < 0,05$) ve bireysel yenilikçilikte (Genel) ($F=7,31$; $p < 0,05$) farklılık göstermiştir. Fark olan grupların saptanması amacıyla Post Hoc Tukey analiz sonuçları şöyledir.

Değişime dirençte farkın 3-4 yaş evresinde çalışanlarla ($X_{3-4 \text{ yaş}} = 3,76$) 6 yaş evresinde çalışanlar ($X_{6 \text{ yaş}} = 3,42$) arasında ve 5 yaş evresinde çalışanlarla ($X_{5 \text{ yaş}} = 3,78$) 6 yaş evresinde çalışanlar ($X_{6 \text{ yaş}} = 3,42$) arasında ve 6 evresinde çalışanlar aleyhine farklılık görülmüştür.

Fikir önderliğinde farkın 3-4 yaş evresinde çalışanlarla ($X_{3-4 \text{ yaş}} = 3,88$) 6 yaş evresinde çalışanlar ($X_{6 \text{ yaş}} = 3,75$) arasında ve 5 yaş evresinde çalışanlarla ($X_{5 \text{ yaş}} = 3,75$) 6 yaş evresinde çalışanlar ($X_{6 \text{ yaş}} = 3,43$) arasında ve 6 evresinde çalışanlar aleyhine farklılık görülmüştür.

Deneyime açıklıkta farkın 3-4 yaş evresinde çalışanlarla ($X_{3-4 \text{ yaş}} = 4,02$) 6 yaş evresinde çalışanlar ($X_{6 \text{ yaş}} = 3,60$) arasında ve 5 yaş evresinde çalışanlarla ($X_{5 \text{ yaş}} = 4,06$) 6 yaş evresinde çalışanlar ($X_{6 \text{ yaş}} = 3,60$) arasında ve 6 evresinde çalışanlar aleyhine farklılık görülmüştür.

Bireysel yenilikçilikte (Genel) farkın 3-4 yaş evresinde çalışanlarla ($X_{3-4 \text{ yaş}} = 3,82$) 6 yaş evresinde çalışanlar ($X_{6 \text{ yaş}} = 3,46$) arasında ve 5 yaş evresinde çalışanlarla ($X_{5 \text{ yaş}} = 3,80$) 6 yaş evresinde çalışanlar ($X_{6 \text{ yaş}} = 3,46$) arasında ve 6 evresinde çalışanlar aleyhine farklılık görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yenilikçilik özelliklerinin çalışma evresine göre 3-4 yaş ve 5 yaş lehine ve 6 yaş evresinde çalışanlar aleyhine farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının ödül alma durumuna göre analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Ödül Alma Durumuna Göre T Testi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Ödül Durumu	N	$\bar{X}$	s	t	p
Değişime direnç boyutu	Var	119	3,65	,65	,30	,76
	Yok	122	3,63	,69		
Fikir önderliği boyutu	Var	119	3,72	,85	1,28	,20
	Yok	122	3,58	,73		
Deneyime açıklık boyutu	Var	119	3,93	,87	,87	,38
	Yok	122	3,83	,89		
Risk alma boyutu	Var	119	3,45	,94	1,35	,17
	Yok	122	3,28	,97		
Bireysel yenilikçilik (Genel)	Var	119	3,72	,57	1,21	,22
	Yok	122	3,63	,51		

* $p < 0,05$

Tablo 10'da görüldüğü gibi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının ödül alma durumuna göre analizinde Değişime direnç ($t =$

,30; $p>0,05$), fikir önderliği ($t= 1,28$; $p>0,05$), deneyime açıklık ($t= ,87$; $p>0,05$) ve risk alma ($t= 1,35$; $p>0,05$) ve Bireysel yenilikçilikte (Genel) ($t= 1,21$; $p>0,05$) anlamlı farklılık görülmemiştir. Buna göre öğretmenlerin bireysel yenilikçilik özelliklerinin ödül alma durumuna göre bütün alt boyutlarda ve genel manada benzerdir.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının ceza alma durumuna göre analiz sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Ceza Alma Durumuna Göre T Testi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Ceza Durumu	N	$\bar{X}$	s	t	p
Değişime direnç boyutu	Var	31	3,44	,88	-1,79	,07
	Yok	210	3,67	,63		
Fikir önderliği boyutu	Var	31	3,45	1,01	-1,51	,13
	Yok	210	3,68	,76		
Deneyime açıklık boyutu	Var	31	3,75	,93	-,87	,38
	Yok	210	3,90	,87		
Risk alma boyutu	Var	31	3,59	,80	1,41	,15
	Yok	210	3,33	,97		
Bireysel yenilikçilik (Genel)	Var	31	3,53	,64	-1,53	,12
	Yok	210	3,70	,53		

* $p<0,05$

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının ceza alma durumuna göre analizinde Değişime direnç ($t= -1,79$; $p>0,05$), fikir önderliği ($t= -1,51$; $p>0,05$), deneyime açıklık ($t= -,87$; $p>0,05$) ve risk alma ($t= 1,41$; $p>0,05$) ve Bireysel yenilikçilik (Genel) olarak ise ($t= -1,53$; $p>0,05$) anlamlı farklılık görülmemiştir. Buna göre öğretmenlerin bireysel yenilikçilik özelliklerinin ceza alma durumuna göre bütün alt boyutlarda ve genel benzerlik göstermektedir.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının yazdığı veya yürüttüğü proje sayısına göre analiz sonuçları Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Yürüttüğü Proje Sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Proje Sayısı	n	$\bar{X}$	s	F	p	Fark
Değişime direnç boyutu	Yok	63	3,75	,47	2,63	,03*	1-5; 2-4; 2-5
	1	38	3,84	,66			
	2-3	54	3,60	,80			
	4-6	54	3,54	,60			
	7’den fazla	32	3,41	,81			
Fikir önderliği boyutu	Yok	63	3,69	,50	6,45	,00*	1-4; 2-4; 3-4;
	1	38	3,86	,69			
	2-3	54	3,89	,55			
	4-6	54	3,21	1,06			
	7’den fazla	32	3,65	,96			
Deneyime açıklık boyutu	Yok	63	4,10	,50	3,96	,00*	1-4; 2-4; 3-

	1	38	4,03	,80			4; 3-5
	2-3	54	4,27	,51			
	4-6	54	3,23	1,07			
	7'den fazla	32	3,70	1,08			
Risk alma boyutu	Yok	63	3,25	,72	2,81	,02*	1-3; 2-4; 3-4;
	1	38	3,61	,88			4;
	2-3	54	3,62	,75			
	4-6	54	3,14	1,20			
	7'den fazla	32	3,23	1,16			
Bireysel yenilikçilik (Genel)	Yok	63	3,77	,41	6,87	,00*	1-4; 2-4; 2-5; 3-4; 3-5;
	1	38	3,87	,54			
	2-3	54	3,84	,47			
	4-6	54	3,34	,57			
	7'den fazla	32	3,52	,59			

*p<0,05

Tablo 4.11'de görüldüğü gibi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının yazdığı veya yürüttüğü proje sayısına göre analizi sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Değişime dirençte ($F= 2,63$; $p<0,05$), fikir önderliğinde ($F= 6,45$; $p<0,05$) ve deneyime açıklıkta ($F=3,96$; $p<0,05$), Risk almada ($F= 2,81$; $p<0,05$) ve bireysel yenilikçilikte (Genel) ($F=6,87$; $p<0,05$) farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Farkın olduğu grupları tespit etmek için yapılan Post Hoc Tukey analizi sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Değişime dirençte farkın yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı hiç olmayanlarla ($X_{Yok}=3,75$) 7'den fazla olanlar ($X_{7'den fazla}=3,41$) arasında, 1 olanlarla ($X_{Yok}=3,84$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 olanlar}=3,54$) arasında ve 1 olanlarla ($X_{Yok}=3,84$) 7'den fazla olanlar ($X_{7'den fazla}=3,41$) arasında farklılık olduğu ve farkın da 1 proje yazan veya yürütenler lehine olduğu görülmüştür.

Fikir önderliğinde farkın yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı hiç olmayanlarla ($X_{Yok}=3,69$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 olanlar}=3,21$) arasında, 1 olanlarla ($X_{Yok}=3,86$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 olanlar}=3,21$) arasında ve 2-3 olanlarla ($X_{2-3}=3,89$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 olanlar}=3,21$) arasında farklılık olduğu farkın da 1 ve 2-3 proje yazan veya yürütenler lehine olduğu görülmüştür.

Deneyime açıklıkta farkın yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı hiç olmayanlarla ($X_{Yok}=4,10$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 olanlar}=3,23$) arasında, 1 olanlarla ($X_{Yok}=4,03$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 olanlar}=3,23$) arasında, 2-3 olanlarla ($X_{2-3}=4,27$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 olanlar}=3,23$) arasında ve 2-3 olanlarla ($X_{2-3}=4,27$) 7'den fazla olanlar ($X_{7'den fazla}=3,70$) arasında farklılık olduğu ve farkın da 2-3 proje yazan veya yürütenler lehine olduğu görülmüştür.

Risk almada farkın yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı hiç olmayanlarla ($X_{Yok} = 3,25$) 2-3 olanlar ($X_{2-3} = 3,62$) arasında, 1 olanlarla ($X_{Yok} = 3,61$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 \text{ olanlar}} = 3,14$) arasında ve 2-3 olanlarla ($X_{2-3} = 3,62$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 \text{ olanlar}} = 3,14$) arasında farklılık olduğu ve farkın 1 ve 2-3 proje yazan veya yürütenler lehine olduğu görülmüştür.

Bireysel yenilikçilik (Genel) olarak farkın yazdığı veya yürüttüğü proje sayısı hiç olmayanlarla ($X_{Yok} = 3,77$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 \text{ olanlar}} = 3,34$) arasında, 1 olanlarla ($X_{Yok} = 3,87$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 \text{ olanlar}} = 3,34$) arasında, 1 olanlarla ($X_{Yok} = 3,87$) 7'den fazla olanlar ($X_{7'den \text{ fazla}} = 3,52$) arasında, 2-3 olanlarla ($X_{2-3} = 3,84$) 4-6 olanlar ($X_{4-6 \text{ olanlar}} = 3,34$) arasında ve 2-3 olanlarla ($X_{2-3} = 3,84$) 7'den fazla olanlar ($X_{7'den \text{ fazla}} = 3,52$) arasında ve farkın 1 ve 2-3 proje yazan veya yürütenler lehine olduğu görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yenilikçilik özelliklerinin yazdığı ve yürüttüğü proje sayısı 1 ve 2-3 olanlar lehine farklılık gösterdiği ve bu işin henüz başında olanların hiç yapmayanlar ve daha çok yapanlara göre daha yenilikçi özellikler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının katıldığı hizmetiçi eğitim sayısına göre analiz sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Katıldığı Hizmetiçi Eğitim Sayısına Göre Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek ve alt boyutları	Katıldığı Hizmetiçi Eğitim Sayısı	n	$\bar{X}$	s	F	p	Fark
Değişime direnç boyutu	5'ten az	46	3,68	,64	2,20	,08	Yok
	6-10	78	3,77	,51			
	11-15	54	3,60	,64			
	16'dan fazla	63	3,48	,85			
Fikir önderliği boyutu	5'ten az	46	3,53	,84	2,05	,10	Yok
	6-10	78	3,56	,72			
	11-15	54	3,63	,92			
	16'dan fazla	63	3,86	,71			
Deneyime açıklık boyutu	5'ten az	46	3,82	,89	2,75	,04*	2-4; 3-4
	6-10	78	3,82	,83			
	11-15	54	3,71	1,04			
	16'dan fazla	63	4,14	,74			
Risk alma boyutu	5'ten az	46	3,18	,99	1,35	,25	Yok
	6-10	78	3,37	,78			
	11-15	54	3,31	1,12			
	16'dan fazla	63	3,54	,97			
Bireysel (Genel) yenilikçilik	5'ten az	46	3,63	,54	,75	,52	Yok
	6-10	78	3,69	,49			
	11-15	54	3,61	,64			
	16'dan fazla	63	3,75	,52			

* $p < 0,05$

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının katıldığı hizmetiçi eğitim sayısına göre analizi sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Değişime dirençte ($F= 2,20$; $p>0,05$), fikir önderliğinde ($F= 2,05$; $p>0,05$), Risk almada ($F= 1,35$; $p>0,05$) ve bireysel yenilikçilik (Genel) olarak ($F=,75$; $p>0,05$) farklılık göstermediği ancak deneyime açıklıkta ($F=2,75$; $p<0,05$) ise farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Deneyime açıklıkta fark olan grupların saptanması amacıyla Post Hoc Tukey analiziyle deneyime açıklıkta farkın katıldığı hizmetiçi eğitim sayısı 6-10 olanlarla ($X_{6-10} =3,82$) 16’dan fazla olanlar ($X_{16’dan\ fazla\ olanlar} =4,14$) arasında ve 11-15 olanlarla ($X_{11-15\ olanlar} =3,71$) 16’dan fazla olanlar ($X_{16’dan\ fazla\ olanlar} =4,14$) arasında ve 16’dan fazla hizmetiçi eğitime katılanlar lehine farklılık olduğu görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin yenilikçilik özelliklerinin katıldığı hizmetiçi eğitim sayısına göre değişime direnç, fikir önderliği, risk alma ve genel olarak farklılık göstermediği ancak deneyime açıklık boyutunda 16’dan fazla eğitime katılanlar lehine farklılık gösterdiği görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada; okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik özellikleri düzeyi ve bunun öğretmenlerin kişisel özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmada aşağıda verilen bulgulara ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin bireysel yenilikçilik özellikleri bağlamında en yüksek yenilikçilik özelliklerinin “Yeni fikirlere açıktır.” Maddesine olurken en düşük ise “Belirsizlikler ve çözülmemiş problemler beni güdüler.” Maddesine olmuştur. Öğretmenlerin bireysel yenilikçilik özellikleri alt boyutlarda en yüksek yenilikçilik boyutunun “Deneyime açıklık” boyutunun olduğu görülürken en düşük ortalamayla ise “Risk alma” boyutu olmuştur. Diğer boyutlar ise yüksek ortalamadan aşağı doğru sırasıyla “Fikir önderliği” ve “Değişime direnç” boyutu olmuştur. Genel ortalamanın ise “İyi” derecesinde olduğu ve genel olarak okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin ortanın üzerinde ve “İyi” olduğu görülmüştür. Araştırma bulgularının büyük ölçüde Öcal (2018) araştırma bulgularıyla örtüştüğü ve bu bulguları destekler nitelikte olduğu görülürken Çetin ve Bülbül (2017) araştırma bulgularından ise farklılık göstermiştir.

Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının cinsiyete göre analizi sonucunda değişime direnç, fikir önderliği, deneyime açıklık ve

genel olarak kadınların erkeklere göre daha yüksek ortalamalara sahip olduğu ve yenilikçilik seviyelerinin kadınların erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının yaşa göre bütün boyutlar ve genel olarak yaşa göre farklılık göstermediği ve yenilikçilik seviyelerinin benzer olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının çalışma grubuna göre risk alma boyutu hariç olmak üzere diğer boyutlar değişime direnç, fikir önderliği, deneyime açıklık ve genel olarak yenilikçilik özelliklerinin çalışma grubuna göre sabahçı grubu lehine farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının medeni duruma göre sadece fikir önderliği boyutunda bekarlar lehine farklılık görülürken diğer boyutlar değişime direnç, deneyime açıklık, risk alma ve bireysel yenilikçilik genel olarak farklılık göstermediği ve yenilikçilik seviyelerinin benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının eğitim düzeyine göre deneyime açıklık ve risk alma boyutlarında lisans mezunları lehine farklılık görülürken diğer boyutlar değişime direnç, fikir önderliği ve genel olarak ise farklılık görülmediği aksine benzer özellikler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının çalıştığı yaş evresine göre risk alma boyutunda farklılık görülmez iken değişime direnç, fikir önderliği, deneyime açıklık ve bireysel yenilikçilik genel olarak 3-4 yaş ve 5 yaş lehine farklılık göstermiştir. Öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının ödül ve ceza alma durumlarına göre farklılık göstermediği ödül alsın ya da almasın veya ceza alsın ya da almasın bireysel yenilikçilik özellikleri ve seviyelerinin benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının yazdığı veya yürüttüğü proje sayısına göre öğretmenlerin yenilikçilik özelliklerinin yazdığı ve yürüttüğü proje sayısı 1 ve 2-3 olanlar lehine farklılık gösterdiği ve bu işin henüz başında olanların hiç yapmayanlar ve daha çok yapanlara göre daha yenilikçi özellikler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeylerine ilişkin algılarının katıldığı hizmetiçi eğitim sayısına göre değişime direnç, fikir önderliği, risk alma ve genel olarak farklılık göstermediği ancak deneyime açıklık boyutunda 16'dan fazla eğitime katılanlar lehine farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmanın bu bulgularının Kılıç (2015) araştırma bulgularıyla kısmen benzer ve kısmen farklılıklar görülmüştür. Bunun nedeni evren ve

örneklem farklılığının yanı sıra zaman olarak da farklılık göstermesinden kaynaklı olabileceği öngörülmektedir.

Öneriler

- ❖ Okulöncesi öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik özellikleri ve seviyelerinin artırılması için çeşitli eğitim, tanıtım ve etkinlikler yapılabilir.
- ❖ Öğretmenlerin risk alabilmelerini sağlamak için yasal mevzuat değişikliği ile desteklenebilir.
- ❖ Öğretmenlerin yenilikçilik özelliklerini arttırmak için hiç proje yazmayan ya da yürütmeyenler teşvik edilebilir.
- ❖ Öğretmenlerin hizmetiçi eğitimleri katılmaları teşvik edilebilir ve böylece yenilikçilik özelliklerinin arttırılmasına katkı sağlanabilir.
- ❖ Bu alanda çalışma başka evrende farklı örneklerle yapılarak bulgular kıyaslanabilir.

KAYNAKÇA

- Ayhan, A. (1999). *Yenilik (Inovasyon)*. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Yayını, 5, 1-30.
- Beba, A. (2018). *Başına ticat çıkar: Inovasyon ve girişimcilik*. İstanbul: İTÜ Yayınları.
- Büyükbeşe, T., Direkçi, E.ve Erşahan, B. (2017). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâlarının iletişim becerilerine ve bireysel yenilikçilik seviyelerine etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 221-236.
- Çetin, D.ve Bülbül, T. (2017). Okul yöneticilerinin teknostres alguları ile bireysel yenilikçilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1241-1264.
- Demirel, Y. ve Seçkin, Z. (2008). Bilgi ve Bilgi Paylaşımının Yenilikçilik Üzerine Etkileri, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 189-202.
- Hurt, H. T., Joseph, K. & Cook, C. D. (1977). Scales for the measurement of innovativeness. *Human Communication Research*, 4(1), 58-65. doi: 10.1111/j.1468-2958.1977.tb00597.
- Karasar, N. (2012) *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler ve teknikler*, İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Kılıç, H. (2015). *İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri*. Yüksek Lisans Tezi. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 384164).
- Kılıçer, K. (2011). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Profilleri*, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir

- Kılıçer, K. ve Odabaşı, H. F. (2010). Bireysel yenilikçilik ölçeği (BYÖ): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik Çalışması. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 38(2010), 150-164.
- Oktuğ, B. Z., Yıldırım, Ö. ve Seray, M. (2013). Bireycilik/Toplulukçuluk ile bireysel yenilikçilik eğilimi arasındaki ilişkide içsel motivasyonun biçimlendirici rolü. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/113403>
- Öcal, H. (2018). *Üniversite stratejik planlarının inovasyon, kalite, girişimcilik ve toplumsal hizmet değişkenleri açısından incelenmesi ve bir model önerisi* (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Öğüt, A. ve Bülbül, H. (2003). Yenilik yönetiminde zaman boyutu ve zaman temelli rekabet. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 115-136. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/susead/issue/28438/302938>
- Özdemir, S. (2000). *Eğitimde Örgütsel Yenileşme. (5.Baskı)* Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Rogers, M. E. (1995). *Diffusion of innovations (Fifth Edition)*. New York: Free Press.
- Şencan, H.(2002), Bilimsel Yazım, İstanbul Üniversitesi, İşletme Fak. Yayınları no:283, s.459)
- Tabak, A., Erkuş, A. ve Meydan, C. H. (2010). Denetim odağı ve yenilikçi birey davranışları arasındaki ilişkiler: belirsizliğe tolerans ve risk almanın aracılık etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 159-176
- TDK. (2020). *Türk Dil Kurumu. güncel Türkçe sözlük içinde.* http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b72dfd0f00174.52242466
- Turhan, A. (2009). *Kültürün tüketici yenilikçiliği üzerindeki etkisi üzerine bir uygulama.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Yuan, F.ve Woodman, R. W. (2010). Innovative behaviour in the workplace: the role of performance and image outcomes expectations. *Academy Of Management Journal*.